

navadno v hiši, se morajo tedaj vsaki dan kaj časa pod milim nebam sprehajati in sčasoma tudi bolj osorniga vremena privaditi. Slabotni, hiravi ljudje pa nej prosti zrak s previdnostjo uživajo; posebno se imajo osorniga, mokriga in merzluga vremena varovati.

9. Spanje je za ohranjenje in ponovljenje moči potrebno, in nič ne stori človeka k bolezni bolj nagnjeniga, kakor noči, ki jih prečuje. Pojdi tedaj vsak večer zgodej v posteljo in varuj se ponočniga rojenja in vsigara z ujdanja, katero človeka oslabi in bolehniga dela.

10. Zmerno uživanje žganih pijač se zamore samo temu pripustiti, ki jih je vajen. Nič pa ni o koleri nevarnišiga, kakor pijanost, in skušnja je pokazala, de je kolera ljudi, ki so bili pijančevanju vdani, v pijanosti naglama napadla in v malih urah skorej vse pomorila.

11. S tiš želodcam človeka bolezni rajši napadejo; nasvetje se tedaj, zjutraj kaj gorkiga v-se vzeti.

12. Silno veliko je v vsaki kugi posebno pa o koleri na snažnosti ležeče. Iz skušnje se vé, de nobena bolezin takó zlo, kakor kolera, za nesnažnostjo ne gré. Posebno škodljive so v tem ožiru z ljudmi napolnjene in slabo prezračene (preluftane) prebivališa; zavoljo tega je dobro, ob času kolere v prenapolnjene prebivališa menj prebivavcov djati, ali pa če je mogoče, tako natlačene gostače čisto preseliti. Zlasti pri ubožnih ljudéh nej gosposke na to gledajo.

Slaba studenčina, zanemarjeno trebljenje gnojniš, slabi odtoki nesnažnosti, opušeno čejenje sekretov ne delajo samo poti koleri, ampak ji še zlo zlo pomagajo v njenim razširjanji.

13. Prebivališa se nar pravniši prezrakujejo, če se okna odpró in brinov les na železni lopati s plamenam vžgè. Takó se sprideni zrak narberžeje iz stanic prežene.

14. Dušni pokoj je nar posebniši in nar gotovši angelj varh vsih ljudi zoper vse bolezni. Varuj se tedaj vsak jeze, hudovanja, tarnanja in strahú. Kteri se bolezni silno bojé, nej se vsiga varjejo, kar bi jim bolezin naključiti utegnilo. To se jim resno nasvetje. Pa še bolj se bodo varovali, če svoj prevelik strah in boječost s prepričanjem ob moč denejo, de je ložeje mogoče, z natančnim spolnovanjem imenovanih vodil in s pravnim življenjem bolezni oditi, kakor če se v neprenehanim strahú živí, po vsih zoperbolezinskih pomočkih roke stegajo, nenavadno strahama živí in v zapertim spridenim zraku prebiva.

V sklepu nej je še v tolažbo povedano, de kole-
ra, kakor skušnja uči, bolj in bolj svojo moč in nevarnost zgubuje, kolikor bolj se v zmerno tople kraje pomika, in de se ta, v našim podnebji ptuja bolezin lahko odverne in odpravi, če je življenje zmerno in pametno in če se zdravniška pomoč ne zamuja.

Varite se vraž.

Na Dolenskim pride v neko vas en lenuh, ter se potika okoli in svoje bedaste marne lahkóvornim kmetam trosi, posebno pa je kvasil, de zna točo ne le odvrčati, tem več narediti, bolezni živine in ljudi bolje kot vsak zdravnik ozdravljati, in zlo vsakimu narediti, (začarati). Posebno stare babele so va-nj vse zaupanje imele. — Čujte, kaj se en dan zgodi? Kmetu ravno ta čas po nesreči ali nepazljivosti konj in en prasec krepata; to zvediti hití premedeni slepár, kakor od hudiga vés navdan, k nesrečnemu kmetu, in mu širokoustno vgovarjati jame: „Vaša žena je veša, na vas je serdita, pa vam je to nesrečo naredila! Bedasti mož vérje temu grozovitnemu besedovanju, ter zažene nad nedolžno tovaršico serditi glas. „Nak, copernice pa jez pod streho imel ne bom“, — jo začne po živinsko pretepati, in ko

od peklenkiga obseden kriči na vse gerlo: „poberi se spred oči proč od hiše, in nikdar več se mi ne prikaži, — ti si copernica, zdaj še le vém, in copernica nič družiga ne zaslušiš.“ — Odsihmal je zginil lepi mir iz hiše, kjer je bila pred ljubezen in zločnost. Od tega časa je bilo pri omenjenih zakonskih vse premenjeno, in bedasti mož tako dolgo časa v svoji nespameti in slabih mislih do svoje žene pekli, dokler ni bil imenovan goljufivec svoje zapeljivosti obdolžen, za taciga izvižan, in po zasluženji od komesije kaznovan. — Kadaj bo vunder konec neumnih vraž, ktere goljufam mavhe polnijo, ljudém pa toliko škode prizadenejo!

J. Korban, bogoslovec.

Še nekaj zastran zjedinenja Krajnske dežele z Goriško in Istrijsko.

Posébnó Slovincam v Istrii in na Goriškem v prevdarak.

Za domorodnost in pravico vseskozi goreče vneta „Slovenija“ se v 53. listu pod nadpisam „Slovinci!“ tudi práv iskreno poteguje za zedinjenje zgorej imenovanih deželá, od kteriga so „Novice“ v 26. in 27. listu govorile. Med družimi tudi Krajnsko deželo v resnici zadevajočimi rečmi svetje „Slovenija“, de naj bi iz Ljubljane deputacija šla k Cesarju in ministram na Dunaj, ki bi razjasnila samopašno prizadevanje Laške stranke in vbrnila ločitev teh deželá.

Mi poterdimó resnične besede tistiga celiga stavka; zastran deputacije iz Krajnskiga pa nismo s „Slovenijo“ edinih misel.

P prvič: je z vsimi deputacijami na Krajnskem silno težavna reč. Če ne grejo vsi Krajnci s tako deputacijo kakor s procesijo, se bo berž tu in tam kakšin protivnik oglasil in bo zakričal: „Kdo Vas je poslal? kdo Vam je naročilo dal?“ Resnico tega skušnja uči, in — exempla sunt odiosa.

Drugič: je poklical naš deželni poglavár unidan, ko se je ta reč na ministersko povelje posvetovala, iz Ljubljane in iz več krajev Krajnske dežele okoli 30 zaupnih mož skupej, in sklep tega zbora je bil: se v iménu Krajnske dežele krepko potegniti za zedinjenje imenovanih deželá v eno kronovino. Ta sklep se je predpóložil ministerstvu na Dunaj in mi zamoremo zagotoviti, de, če to pismo ne bo nič opravilo, bi tudi deputacija nič ne dosegla. Vošila Krajnske dežele so v tem pismu ministerstvu krepko in odkritoserčno razložene. Krajnci smo tedaj vse storili, kar nam je storiti mogoče.

Tudi Lahí so za-se storili in še delajo, svoj cilj in konec — ločitev od nas — doseči. Ali so pa Slovani na Istriškem in Goriškem kaj storili, de bi se z nami zedinili in prizadevanje Lahov vničili? Naša misel je tedej

Tretjič: de naj tudi Slovani na Istriškem in Goriškem svoje vošila oglasijo ministerstvu ali po pismu ali po deputaciji. Lahí so že govorili; Krajnci smo tudi že govorili, zakaj Slovani molcé? Sej ni nobenimu ljudstvu prepovedano, po vstavni poti prositi in svoje vošila v imenitnih rečéh vladi razodevati. Sej tudi ni treba sovražnih besedí do svojiga soseda; z rahlo besedo naj se resnica odkritoserčno pové. Nobeni narod nima pravice družiga siliti, — svobodno naj vsaki narod ravná; potem takim ne gré toliko Krajncam deputacija, kakor marveč našim bratom v Istrii in na Goriškem.

Od novih politiških gospósk. *)

Po novi vstavni vladi bojo tudi povsod nove go-

*) Pod politiški gospóskami se zapopadejo vse tiste, ki so bile dozdej: gubernium, kresíje in kantonske komisarstva. — Sodniške gospóske so pa dozdej bile: apelacija, mestna in deželna sodníja (Stadt- und Landrecht) in kantonski sodniki.